

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 266/2013-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. mája 2013 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti T., s. r. o., B., zastúpenej A., s. r. o., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 164/2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti T., s. r. o., o d m i e t a pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. januára 2013 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti T., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej A., s. r. o., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 164/2008.

Zo sťažnosti vyplýva:

«Sťažovateľ ako žalobca podal na Okresnom súde v Trnave ako miestne príslušnom súde žalobný návrh z 8. 12. 2004 proti žalovanému... V. B. – B..., ktorým sa domáhal aby súd zaviazal žalovaného na zaplatenie 21948,45 € (661.219,- Sk) s príslušenstvom... Okresný súd v Trnave vydal dňa 19. 5. 2005 pod sp. zn. 24Ro 267/2004 platobný rozkaz, ktorým žalovaného zaviazal zaplatiť žalovanú istinu s príslušenstvom. Uznesením Okresného súdu Trnava z 6. 3. 2006, sp. zn. 24Ro 267/2004 bol... platobný rozkaz zrušený... Vo veci sa dňa 7. 9. 2006 konalo pojednávanie, ktoré Okresný súd v Trnave odročil na... 10. 10. 2006... Dňa 10. 10. 2006 sa konalo na Okresnom súde v Trnave ďalšie pojednávanie, ktoré súd odročil na neurčito. Na základe z. č. 511/2007 Z. z... prišlo ku zmene príslušnosti súdu a toho času je konanie o žalobnom návrhu sťažovateľa... vedené pred Okresným súdom v Piešťanoch pod sp. zn. 5C 164/2008...

Od ostatného pojednávania, ktoré sa konalo dňa 10. 10. 2006 na Okresnom súde v Trnave neuskutočnil ani Okresný súd v Trnave ani Okresný súd v Piešťanoch žiaden procesný úkon vo veci... teda konanie vedené pred Okresným súdom v Piešťanoch pod sp. zn. 5C 164/2008 nebolo do dnešného dňa právoplatne skončené...

Sťažovateľ... namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu v Piešťanoch v konaní vedenom pod sp. zn. 5C 164/2008 a domáha sa touto svojou sťažnosťou vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje Ústavný súd SR o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

V súlade s ustálenou judikatúrou Ústavného súdu SR pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov odstránenie stavu právnej neistoty,

v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá...

Sťažovateľ si uplatnil svojim žalobným návrhom z 8. 12. 2004 na všeobecnom súde voči žalovanému svoj peňažný nárok na zaplatenie 21 948,45 € (661.219,- Sk) s príslušenstvom ako nárok z leasingovej zmluvy... uvedený typ sporov z leasingových obchodov patrí do bežnej rozhodovacej agendy všeobecných súdov a tieto spory nepatria ani po právnej, ani po skutkovej stránke medzi spory mimoriadnej zložitosti a sú založené na právnom posúdení listinných dôkazov. Aj v súdnom konaní, ktorého prieťahy sťažovateľ namieta, si sťažovateľ uplatnil peňažný nárok, ktorý nebol zo strany žalovaného namietaný ani čo do právneho dôvodu, ani do výšky nároku a nevykazoval mimoriadnu zložitost' po právnej alebo skutkovej stránke.

Všeobecný súd po poslednom pojednávaní vo veci dňa 10. 10. 2006 odročil pojednávanie z dôvodu, ktorý nebol dôležitý a do dnešného dňa (teda viac ako 6 rokov) neuskutočnil vo veci žiaden procesný úkon a zostal nečinný.

Vychádzajúc z uvedeného má sťažovateľ za to, že namietaným postupom Okresného súdu v Piešťanoch v konaní vedenom pod sp. zn. 5C 164/2008 došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy...

Sťažovateľ sa domáha priznania primeraného finančného zadostúčinenia v sume 22.000,- € z dôvodov, ktoré uviedol už skôr vo svojej sťažnosti teda rozsah požadovaného

finančného zadosťučinenia a jeho primeranosť odôvodňuje všetkými tými skutočnosťami, ktoré uvádzal už skôr v tejto sťažnosti, a to predovšetkým dĺžkou časového obdobia, ktoré uplynulo od posledného pojednávania vo veci a teda od posledného procesného úkonu všeobecného súdu (viac ako 6 rokov), dĺžkou časového obdobia, ktorá uplynula od doručenia žalobného návrhu žalobcu na všeobecný súd (viac ako 8 rokov), ďalej skutočnosťou, že v namietanom konaní nejde o vec skutkovo alebo právne zložitú, žalovaný nikdy nerozporoval právny dôvod nároku a jeho výšku. Sťažovateľ si uplatnil peňažný nárok v roku 2004 v pomerne vysokej výške 21 948,45 € a to v čase, keď žalovaný podnikal. Žalovaný však už ukončil svoje podnikanie (viď. www.zrsr.sk) a teda skutočné vymożenie nároku sťažovateľa od žalovaného bude s ohľadom na zánik zdroja príjmov u žalovaného sťažené, ak nie nemožné. Zbytočnými prietahmi v konaní umožnil všeobecný súd žalovanému, aby sa zbavil majetku, z ktorého by sa mohol sťažovateľ domáhať vymożenia svojej pohľadávky a navyiac uplynuli všetky lehoty na prípadnú odporovateľnosť právnych úkonov žalovaného ako dlžníka (ust. § 42a a nasl. Obč. zákonníka podľa, ktorého sa veriteľ môže domáhať, aby súd určil že dlžnikove právne úkony sú voči nemu neúčinné v lehote troch rokov od uskutočnenia úkonov a len za predpokladu, že pohľadávka veriteľa je vymáhateľná, teda judikovaná-právoplatne rozhodnutá).

Sťažovateľ je leasingovou spoločnosťou, ktorá financuje 100 % svojej prevádzky, teda uskutočňované leasingové obchody, z úverových finančných zdrojov a je zaviazaná tieto príslušným bankám splácať a v prípade nedodržania podmienok splácania úverov, je sťažovateľ povinný zaplatiť aj sankcie. Sťažovateľovi hrozí vždy aj nefinančná sankcia spočívajúca v neposkytnutí ďalších finančných zdrojov, ak neplní riadne a včas svoje záväzky z úverových zmlúv. Neposkytnutie včasnej súdnej ochrany obmedzuje sťažovateľa v dispozícii s finančnými prostriedkami tak, aby dodržiaval svoje zmluvné záväzky voči svojim veriteľom, spôsobuje jeho sankcionovanie, daňovo-úctovné predpisy ho prostredníctvom svojich nástrojov nútia vytvárať oprávky a rezervy, čo má negatívny dopad na jeho činnosť a podnikanie...

Sťažovateľ súčasne uvádza, že nepodával sťažnosť na prietahy v konaní predsedovi okresnému súdu pretože takúto sťažnosť nepovažuje za účinný prostriedok nápravy. Predseda súdu nie je oprávnený nariadiť termín pojednávania alebo lehotu, v ktorej sudca neprimerane dlho konajúci vo veci bude musieť rozhodnúť. Z uvedených dôvodov je

sťažnosť účastníka konania predsedovi dotknutého súdu vo vzťahu ku odstráneniu prietáhov v konaní bez akéhokoľvek účinku. Dňa 22. októbra 2012 nadobudli právoplatnosť rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 12. júna 2012 v prípadoch Ištván a Ištvánová proti Slovenskej republike a Komanický (č. 6) proti Slovenskej republike, ktorý odmietol vo svojich rozhodnutiach podmieňovanie sťažnosti podľa § 127 Ústavy SR predchádzajúcou sťažnosťou účastníka na prietahy v konaní predsedovi dotknutého súdu. Okrem uvedeného samotné rozhodovanie Ústavného súdu SR o konkrétnych sťažnostiach samotného sťažovateľa v analogických veciach nie je konzistentné, keď niektoré senáty ústavného súdu odmietli sťažnosť sťažovateľa namietajúceho porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy pre nevyčerpanie prostriedku nápravy prostredníctvom sťažnosti predsedovi dotknutého súdu na prietahy v konaní, iné neposudzovali v analogických veciach neuplatnenie takejto sťažnosti sťažovateľom ako nevyhnutnú podmienku pre poskytnutie ústavnej ochrany.

Sťažovateľ má za to, že Ústavný súd SR by mal rešpektovať nadpísané rozhodnutia ESLP a nevyžadovať ako predpoklad pre ústavnú sťažnosť, podanie sťažnosti na prietahy v konaní predsedovi súdu, keď takáto sťažnosť nie je spôsobilým prostriedkom nápravy.»

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo obchodnej spoločnosti T., s. r. o., na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 5C 164/2008 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Piešťany prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 5C 164/2008 konal bez zbytočných prietáhov.

3. Obchodnej spoločnosti T., s. r. o., priznáva finančné zadosťučinenie v sume 22.000,- € (slovom dvadsaťdvatisíc eur), ktoré jej je Okresný súd Piešťany povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť obchodnej spoločnosti T., s. r. o. trovy konania v sume 275,94 € (slovom dvestosedemdesiatpäť eur a deväťdesiatštyri centov) na účet jej právneho zástupcu A., s. r. o., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania sa musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom alebo komerčným právnikom, ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

Z uvedeného vyplýva, že ústavný súd má v ústave a v zákone o ústavnom súde presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka prostredníctvom kvalifikovanej právnej zástupkyne, ktorá koncipovala samotný návrh ústavnému súdu, s návrhom nedoručila splnomocnenie na jej zastupovanie pred ústavným súdom.

V súvislosti s uvedeným nedostatkom ústavný súd pripomína, že tento nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (napr. IV. ÚS 77/08, I. ÚS 368/2010, III. ÚS 357/2010, II. ÚS 309/2010, I. ÚS 162/2010, IV. ÚS 234/2010, III. ÚS 206/2010, IV. ÚS 159/2010, IV. ÚS 213/2010, IV. ÚS 134/2010). Ústavný súd v tejto súvislosti už vo svojom uznesení sp. zn. II. ÚS 117/05 z 11. mája 2005 uviedol: „Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom.“ Aj v tomto ohľade naďalej zostáva v platnosti zásada „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

Právna zástupkyňa sťažovateľky bola v iných konaniach, kde zastupovala pred ústavným súdom, vyzývaná na doplnenie sťažností pod hrozbou ich odmietnutia pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí (pozri III. ÚS 116/20132, Rvp 8544/2013 a Rvp 2595/2011), a to pre nezaslanie splnomocnenia na zastupovanie navrhovateľa pred ústavným súdom advokátom.

V okolnostiach danej veci, keď ani po urgenciách v iných konaniach právna zástupkyňa sťažovateľky opätovne nepriložila splnomocnenie na zastupovanie, ústavný súd

konštatuje, že sťažnosť vykazuje taký nedostatok náležitostí predpísaných zákonom, že ju bolo potrebné odmietnuť už pri jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd tiež konštatuje, že vo veci koná Krajský súd v Trnave už od 12. mája 2012, keď mu bol predložený spis okresným súdom na rozhodnutie o odvolaní odporcu proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 5 C 164/2008 z 10. marca 2012. Keďže okresný súd v čase podania sťažnosti ústavnému súdu (25. januára 2013) vo veci nebol príslušný konať, nemohol porušovať základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Z uvedeného dôvodu, by bolo možné odmietnuť sťažnosť aj z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd považuje za potrebné tiež poukázať na skutočnosť, že v petite sťažnosti sa sťažovateľka domáha náhrady trov konania, ktoré je jej povinný uhradiť Najvyšší súd Slovenskej republiky, a to napriek tomu, že sťažnosť smeruje proti okresnému súdu. Takémuto návrhu by tak ústavný súd tiež nemohol vyhovieť.

Toto rozhodnutie nezakladá prekážku rozhodnutej veci, a preto v prípade, ak sťažovateľka odstráni nedostatky podania a okresný súd posudzujúci danú vec sa bude naďalej dopúšťať prierahov v konaní (bude nečinný alebo jeho konanie bude neefektívne), nič sťažovateľke nebráni, aby opakovane podala sťažnosť, v rámci ktorej ústavný súd zohľadní celý doterajší priebeh konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. mája 2013